

En handbok från Kulturskolerådet

FRÅN MUSIKSKOLA TILL KULTURSKOLA - TIPS PÅ VÄGEN

Kulturskolerådet är en ideell, partipolitiskt och fackligt obunden förening där kommuner samverkar för en tillgänglig och högkvalitativ kulturskoleverksamhet.

Vår vision är att alla barn och unga har likvärdiga möjligheter att utvecklas genom kulturutövande i verksamhet av hög kvalitet och tillgänglighet.

Kulturskolerådet | Hornsgatan 103 | 117 28 Stockholm
E-post: generalsekreterare@kulturskoleradet.se | www.kulturskoleradet.se

INNEHÅLL

Förord	4
Uppdraget	5
Resurser	5
Tillsammans	7
Kompetens	7
Nytt arbetssätt	10
Inspireras av andra	10
Ytterligare läsning	13

FÖRORD

Trenden de senaste 30 åren har varit tydlig; allt fler musikskolor blir kulturskolor. Det som skett är att fler ämnen som exempelvis dans, drama, bild, och media lagts till musiken. Syftet har ofta varit att ge barn och unga bredare möjligheter till kulturutövande. Ett kulturutövande som både ska tillfredsställa barn och ungas uttryckta men också upptäckta behov samt påverka och utveckla både barnen och samhället positivt.

I följande skrift har Kulturskolerådet samlat tips och erfarenheter från kommuner som gjort förändringen från musik- till kulturskola. För dig som vill fördjupa dig ytterligare innehåller skriften också en beskrivning och diskussion om kulturskoleutvecklingen och begreppet kulturskola.

Håkan Sandh, Ingela Härröd-Barksjö, Ella-Kari Norberg, Christer Olofsson och Patric Skog har bidragit med underlag och inspel till skriften.

Lycka till i ert utvecklingsarbete!

Torgny Sandgren
Generalsekreterare, Sveriges Kulturskoleråd

TIPS PÅ VÄGEN FRÅN MUSIKSKOLA TILL KULTURSKOLA

I följande avsnitt pekas sex viktiga hållplatser ut på resan från musikskola till kulturskola. Låt de inspirera er i planeringen av omvandlingen eller som använd de som en checklista för ett redan påbörjat förändrings- eller förbättringsarbete.

1. UPPDRAGET

- Ha ett tydligt politiskt beslut om övergången till kulturskola.
- Ha en klar bild av drivkrafterna och syftet med övergången till kulturskola.
Det kan finnas flera olika motiv för omvandlingen, exempelvis;
 - en genuin politisk vilja att öka kulturutbudet för barn och unga i kommunen,
 - påtryckningar från medborgare eller medarbetare inom musikskolan,
 - positiva erfarenheter från andra kulturskolor,
 - locka fler pojkar eller flickor till verksamheten
 - en möjlighet att hitta samordningsvinster, exempelvis genom samlokalisering av redan befintlig kulturverksamhet eller
 - förändra upplägget på undervisningen, exempelvis i form av ökad gruppundervisning.
- Skapa en tydlig organisation med en utpekad chef som ansvarar för övergången och den nya verksamheten.

2. RESURSER

- Låt processen ta tid – det kan ta flera år att få allt att falla på plats.
- Se till att det finns tid och resurser för hela omställningsarbetet – inte bara precis vid själva förändringen.

 I Falun har vi under ett helt läsår arbetat med en omställningstimme där personalen fått berätta om de olika ämnena. Målet har varit att öka förståelsen för vad som komma skall när kulturskolan snart ska flytta till nya lokaler.

Ingela Härröd-Barksjö, kulturskolechef, Falun

3. TILLSAMMANS

- Gör personalgruppen så delaktiga som möjligt i förändringsarbetet, exempelvis genom arbetsgrupper
- Säkerställ tät och tydlig kommunikation under hela processen.
- Ge grupper av lärare och elever konkreta uppdrag att samverka över ämnesgränser.
- Säkerställ att alla ämnen ges utrymme på personalmöten.
- Tänk på att det kan upplevas som att det finns konkurrens mellan konstformer men försök vända på diskussionen – fler ämnen ska locka fler elever till kulturskolan. Någon reell negativ konkurrens finns inte.

☞ *Det är lättare att knyta ihop dans och teater med musiken eftersom de delar redovisningsformen. Alla är olika sceniska uttryck. Det är svårare med bild och form. Ämnet får ju heller inte bli en stödform till övriga ämnen – ta fram snygga dekorer.*

Ella-Kari Norberg, kulturskolechef, Värmdö

4. KOMPETENS

- Inventera kompetensen hos befintlig personal innan nyanställning.
- Sök kompetens och samverkan i närsamhället, exempelvis bland föreningar, studieförbund eller varför inte grannkommunen.
- Försök komplettera dina kunskaper som chef inom de konstformer du inte kan – gör studiebesök inom olika ämnen och ta råd av dina pedagoger.
- Se till att även politiker och förvaltningspersonal får ökad kunskap om alla verksamheter inom kulturskolan.

☞ *Det är väldigt positivt med all ny kunskap som kommer in i kulturskolan. Det är ju inte så bra med en arbetsplats där alla gått samma utbildning och tänker på samma sätt...*

Patric Skog, kulturskolechef, Salem

5. NYA ARBETSSÄTT

- Vid en uppstart kan ofta mer traditionella ämnen som dans och teater som efterfrågas men våga också erbjuda andra ämnen och marknadsför dem aktivt
- Gör inte musikundervisningens upplägg till modell för undervisning i andra ämnen.
- Samverkan kommer inte automatiskt - skapa olika typer av möten över ämnesgränserna så att de varierande arbetssätten kan spridas och samverkan kan etableras
- Skapa en organisation och miljö där barn ges möjlighet att prova flera ämnen och byta emellan.

☞ Jag rekommenderar andra kommuner att lägga allt under samma tak.

Christer Olofsson, kulturskolechef, Skellefteå

6. INSPIRERAS AV ANDRA

- Kanske det viktigaste rådet av alla – ta kontakt med andra kommuner som genomfört samma förändringsarbete. De har massor med erfarenhet som kommer att vara er till nytta!
- I länen finns chefsnätverk för kulturskolan. Hämta in erfarenheter från dem!
- Det finns en särskild Facebookgrupp för kulturskolechefer. Använd gärna detta forum för att få inspel och hjälp.
- Ta gärna kontakt med Kulturskolerådet! De har en överblick och kan hänvisa till aktuella processer i andra kommuner eller bistå med hjälp på annat sätt.

YTTERLIGARE LÄSNING

EN TILLBAKABLICK – MUSIK- OCH KULTURSKOLANS UTVECKLING

Från slutet av 1940-talet till in på 1970-talet startade många kommuner i landet kommunala musikskolor. Det skedde utan nationell plan. Under 1990-talet utvecklades flera av dessa till kulturskolor. Några få drivs av föreningar eller studieförbund men en stor majoritet, 97 procent, är inte bara kommunalt finansierade utan även kommunalt drivna.

KULTURSKOLEBEGREPPET – VAD KÄNNETECKNAR EN KULTURSKOLA?

Det finns ingen nationellt vedertagen definition av begreppet kulturskola och detsamma har egentligen gällt för musikskola. I praktiken är det ändå en hel del som de flesta tycks vara överens om:

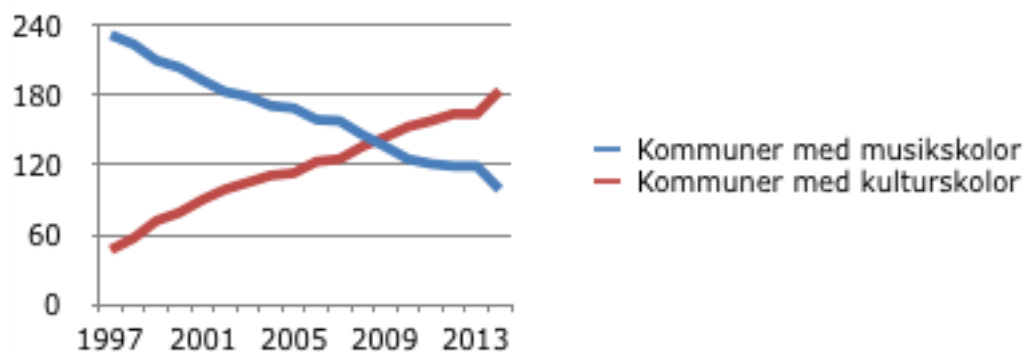
- Kulturskolan har ett allmännyttigt uppdrag och finansiering
- De kommunala musikskolorna har ofta haft en ambition att göra musikundervisning ledd av välutbildade musiklärare tillgänglig för alla barn och ungdomar med låga avgifter. *Tillgänglighet, hög kvalitet och frivilligt är ledord.*
- Kulturskolorna står fortfarande för samma målsättning. Det som tillförs, i relation till musikskolan, är fler konstformer. Exempelvis teater, dans och bildkonst.

För många betyder kulturskola något mer än detta. Vissa ser samverkan med grundskolor som en självklar del av verksamheten. Andra menar att det i en kulturskola finns en samverkan mellan olika konstformer. Några tycker att samverkan med den professionella barnkulturen och även den professionella kulturen för vuxna är en nödvändig del. I avsaknad av en nationell definition är det i slutändan upp till varje kommun att besluta vad kulturskolan innebär hos dem.

ETT BREDARE UTBUD

En uppföljning som Kulturskolerådet gjorde 2014 visade att i genomsnitt två av tre av landet 283 musik- och kulturskolor erbjöd minst tre olika konstformer. Diagrammet nedan visar hur många musikskolor som över tid börjat erbjuda tre konstformer eller mer (kallas kulturskolor i diagrammet):

Hos samtliga skolor fanns musik, därutöver var följande konstformer vanligast:

- Dans (finns på 159 kulturskolor)
- Drama/teater (finns på 154 kulturskolor)
- Bildkonst (finns på 94 kulturskolor)
- Media (finns på 43 kulturskolor)

Utöver dessa finns givetvis en mängd andra spännande inriktningar och ämnen som landets kulturskolor erbjuder.

